

Sabima kartleggingsnotat 1- 2017

Resultater fra soppkartlegging under «CEMM-meeting» Brennabu, Vestre Slidre, Oppland juli 2017

Granringlørsopp Cortinarius agathosmus. Foto: Reidun Braathen

Av Even W. Hanssen

Resultater fra soppkartlegging under «CEMM – meeting, Brennabu, Vestre Slidre, Valdres, Oppland 25.-30. juli 2017

Emneord: Storsopper Valdresregionen Kartlegging Middelhavsmykologer

Innledning

Hvert år deltar en del norske mykologer og amatører på sopptreff i Middelhavsområdet. Ofte deltar man på kongressene til «Den Europeiske føderasjonen for Middelhavs mykologi» – CEMM. Norges sopp- og nyttevekstforbund (NSNF) ble under CEMM-kongressen i Morella, Spania i 2012 tatt opp som assosiert medlem. Tanken om å arrangere et treff for medlemmer av CEMM i Norge har gradvis modnet og i 2015 ble det bestemt å avholde et slikt treff. Valget falt på Valdres med innslag av alpin mykologi siden treffet måtte avholdes i sommerhalvåret.

En norsk komite bestående av Gry Handberg (leder), Tor Erik Brandrud, Bente Brenna, Reidun Braathen, Gro Gulden, Tanaquil Enzensberger, Even W. Hanssen og Terje Spolén Nilsen har arbeidet i nesten to år med arrangementet.

Tirsdag den 25.7. møtte 60 forventningsfulle deltagere på Brennabu i Valdres, til fem dager med mykologi, naturopplevelser, kulturelle innslag og sosialt samvær.

Deltagerliste Brennabu 25.-30.7.2017

Aguilar Barriuso	José	Spain
Aparicio	Pedro Martinez	Spain
Armada	Juana	Spain
Berg-Hansen	Trond	Norway
Bielke	Ida Christine	Norway
Bjørgero	Johannes	Norway
Braathen	Reidun	Norway
Brandrud	Tor Erik	Norway
Brenna	Bente	Norway
Collin	Jean paul	France
Corrales	Manuel	Spain
Cortijo Costa	Maria Encarnaciob	Spain
Crosnier	Annie	France
Cuesta	José	Spain
Delgado Aranda	Maria Dolores	Spain
Edwardsen	Hanne	Norway
Enzensberger	Tanaquil	Norway
Estrada Aristimuño	Dianora	Spain
Favalelli	Danielle	France
Ferrer	Jordi	Spain
Gobbini	Alvoaro	Italy
Gulden	Gro	Norway
Handberg	Gry	Norway
Hansen	Sieglinde	Norway
Hanssen	Even W.	Norway
Hinojal González	Carmen	Spain
Hodes	Elisabeth	France
Jacobsen	Tove	Norway
Jiménez del Pino	Cristina	Spain
Johannesen	Edvin W.	Norway
Kristoffersen	Inger	Norway
Marstad	Per	Norway
Martin - Nieto	Luis	Spain
Martín Alix	Maria del Rosario	Spain
Martinez Tolosa	Fransisco	Spain
Mateo Fernández	José Félix	Spain
Merino Alcántara	Demetrio	Spain
Molla Ribes	Emilia Resureccion	Spain
Moreno Gamez	Juan Francisco	Spain

Muria Serrano	Julio	Spain
Nilsen	Terje Spolén	Norway
Pancorbo	Fermin	Spain
Parreno Cano	Miguel Jaime	Spain
Peinado Sahuquillo	Jose Luis	Spain
Perez	Jean-Baptiste	France
Ribes Ripoll	Miguel Angel	Spain
Rubio	Almudena Erasun	Spain
Sánchez	Gonzalo	Spain
Sanchez Iglesias	Francisco	Spain
Sanjuán	Ángela	Spain
Santamaría Rodriguez	Saturnino (Nino)	Spain
Sbicca	Laura	Italy
Sepúlveda Moya	Pedro	Spain
Sevilla Díaz	Gloria	Spain
Smith	Oliver	Norway
Solem	Ruth	Norway
Tamarit	José Alvarez	Spain
Tardajos Rodriguez	Gloria	Spain
Vidale	Nelly	France
Walter	Lise	Norway

Deltagerne på CEMM-meeting, Brennabu 2017. Foto: Per Marstad

Kartlegging og artsbestemmelse

Sabima støttet prosjektet med inntil kr. 25.000,- under forutsetning av at det ble utført kartlegging av soppene som ble funnet under treffet. Det ble organisert tre dager med turer i grupper og noe kartlegging på en fjerde dag med felles tur til Jotunheimen. Gruppene hadde en norsk turlleder og var utstyrt med gps-er og kartleggingskompetanse. Innsamlet materiale ble bestemt på et provisorisk laboratorium som var innredet i stallen på Brennabu. Her var det stereoluper, mikroskoper og rikelig med litteratur. Det ble arbeidet flittig med mikroskopi og bestemmelse, spesielt av prof. em. Gro Gulden, Tor Erik Brandrud, Edvin W. Johannesen, Jean Paul Collin, Annie Crosnier, Fermin Pancorbo og Miguel Ribes Ripoll.

Rast på kartleggingstur til Matkista, Vestre Slidre. Foto: Ida C. Bielke

Turoversikt for alle utflukter/kartleggingsturer under CEMM-treff, Brennabu 2017

Wednesday 26.Juli

RØD TUR	1	Trillebakkadn	Tor-Erik Brandrud
BLÅ TUR	2	Grønnsennknippa	Roar Braathen
GUL TUR	3	Fulkjisbrøtadn	Per Marstad
GRØNN TUR	4	Fossheim, Røn	Even W. Hanssen
FIOLETT TUR	5	Jaslangen-Matkista	Reidun Braathen
ROSA TUR	6	Laglim	Tanaquil Enzenberger
ORANSJE TUR	7	Brennabu-Båtåni	Bente Brenna

Thursday 27. July

Trip for all the participants

Friday 28. July

RØD TUR	8	Mosåni	Tor-Erik Brandrud
BLÅ TUR	9	Krististølen	Inger Kristoffersen
GUL TUR	10	Gilastølane/Gilafjellet	Even W. Hanssen
GRØNN TUR	11	Grunke	Reidun Braathen
FIOLETT TUR	12	Sparstad AVLYST	Tanaquil Enzenberger
ROSA TUR	13	Krukvegen 1	Terje Spolén Nilsen
ORANSJE TUR	14	Brennabu-Kvålestølen	Bente Brenna

Saturday 29. July

RØD TUR	15	Semeleng	Bente Brenna
BLÅ TUR	16	Nøsakampen	Terje Spolén Nilsen
GUL TUR	17	Neset	Edvin W. Johannesen
GRØNN TUR	18	Krukvegen 2	Even W. Hanssen
FIOLETT TUR	19	Røn Skole	Per Marstad
ORANSJE TUR	21	Brennabu-Røvshalin	Gry Handberg

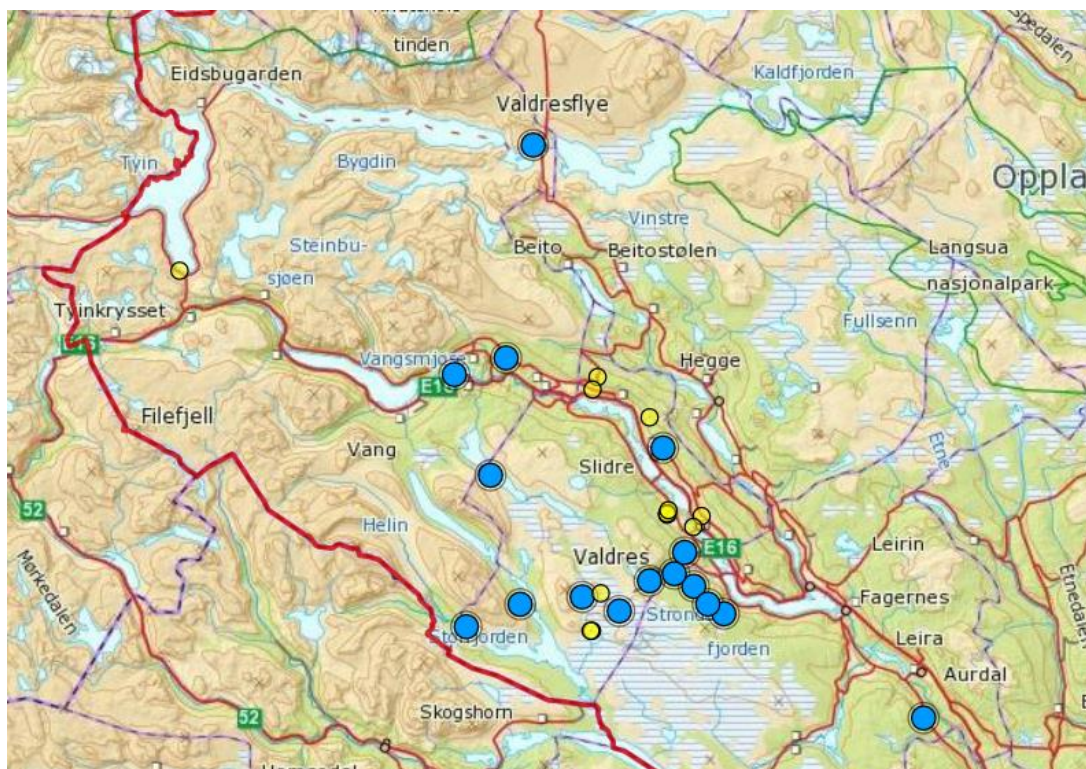
Det ble gjennomført i alt 19 ulike kartleggingsturer i grupper. I tillegg ble enkelte tilleggsområder besøkt på vei til/fra de utvalgte lokalitetene. På fellesturen til Jotunheimen torsdag den 27. juli, ble samlet sopp ved Bygdin og Eidsbugarden.

Det må tas med i betraktningen at det dessverre var svært tørt i perioden før treffet og at det derfor generelt var lite sopp å finne.

Bestemmelser ble delvis foretatt i felt, delvis i etterkant på det provisoriske laboratoriet. En god del belegg til Naturhistorisk Museum, Universitetet i Oslo ble tatt, også noen med tanke på DNA-sekvensering.

Resultater av kartleggingen

Resultatene er fortsatt litt foreløpige, men en god del data er lagt inn i Artsobservasjoner.no og dermed tilgjengelige. I tillegg til sopp ble det også registrert noe av andre artsgrupper f.eks. lav og karplanter.

Blå og gule prikker representerer artsfunn som er registrert i Artsobservasjoner.no per 5.10.2017. De blå prikkene representerer flere lokaliteter, mens de gule representerer enkeltlokaliteter.

Det er på Artsobservasjoner.no per 5.10.2017 registrert totalt 507 rapporter av 307 taksa ('arter'). Av disse er det 169 sopparter, 144 karplantearter, syv arter av virvelløse dyr, seks lavarter, fire mosearter og to fuglearter. Av disse var det 10 funn av tilammen åtte rødlistearter (hvor seks er sopparter). I det etterfølgende omtales bare soppartene videre siden dette var hovedfokuset under treffet.

På de viktigste slektene fordeler artsantallet seg slik

Cortinarius 15 arter

Lactarius 11 arter

Russula 10 arter

Inocybe 7 arter

Mycena 7 arter

Fullstendige lister fås ved å søke i www.artsobservasjoner.no og prosjektet: CEMM Valdres 2017.

Spesielle funn

I det etterfølgende omtales noen få interessante funn med fotografier. Det gjelder

Anthracoidea aspera (sotsopp på strengstarr), mørkskjellet vokssopp, Pholiota lundbergii, oliven sommerslørsopp

Sotsoppen Anthracoidea aspera (Liro) Kukkonen infiserer fruktgjemmene til strengstarr *Carex chordorrhiza*. Den ble funnet i store mengder på en myr ved Matkista av Reidun Braathen, og viste seg å bare være funnet en gang i Norge tidligere. Foto: Reidun Braathen

*Mørkskjellet vokssopp *Hygrocybe turunda* er en art som er rødlistet som VU – sårbar, men holder fortsatt stand på ugjødsle beitemarker i stølslandskapet. Her fra Halvorstølen i Vestre Slidre. Foto: Reidun Braathen*

*Skjellsoppen *Pholiota lundbergii* som bare var kjent fra et par funn i Hedmark fylke, ble funnet på mange steder i Valdres under CEMM-treffet. Det var en virkelig overraskelse, at en så antatt sjelden art kunne være så vidt vanlig. Den ligner rapskjellsopp *P. squarrosa*, men er mindre skjellet og vokser på bakken, ikke ved basis av trær. Foto: Even W. Hanssen*

Oliven sommerslørsopp Cortianarius colymbadinus er en ganske typisk sopp i de lett baserike Valdresskogene. Den er en av slørsoppene som kommer tidlig i sesongen og som inneholder karakteristiske fargestoffer i grønnlige-oliven-toner. Foto: Terje Spolén Nilsen

Tranebærklumpblad *Exobasidium oxycocci* er en parasitt som angriper årsskuddene på tranebær/småtranebær. Den er ganske lite registrert, men ble funnet flere ganger under treffet, særlig på småtranebær opp mot fjellet. Foto: Edvin W. Johannesen

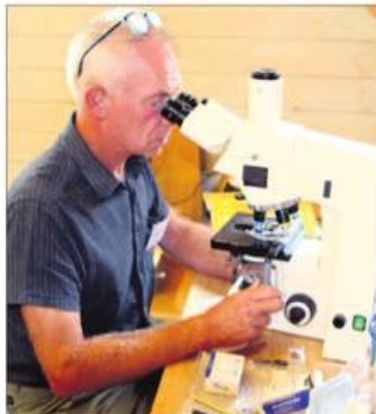
Under treffet hadde vi også besøk av Avisa Valdres som dekket begivenheten både på nett og papir (se nedenfor). NRK Innlandet hadde også innslag fra arrangementet, og ikke minst hadde vi besøk av Trond Berg fra NRK – Naturredaksjonen som lager et program om artskartleggere.

Sjeldne: Tor Erik Brandrud viser fram sjeldne sopper de har funnet.

Publikum: En lydhør forsamling på presentasjonen av funn som er blitt gjort.

Soppekspertes på Brennabu

Grensker: Eddi Johannessen studerer dagens fangst.

Soppentusiaster: Terje Spolén Nilsen (f.v.), Gro Gulden, Gry Handberg, Tor Erik Brandrud, Even W. Hanssen, Tanaquil Enzenberger og Reidun Braathen.

Sist uke var rundt 60 soppentusiaster fra flere europeiske land samlet på Brennabu for å finne sjeldne sopper i den norske fjellheimen.

RUNE LARHEIM
runelars@avisvaldres.no

BRENNABU: Deltakerne besøkte flere kommuner i Valdres og lærte mer om norske sopparter og norsk natur. Alle er medlem-

mer av CEMM, The European Confederation of Mediterranean Mycology. Norges sopp- og nyttevekstforbund er assosiert medlem av CEMM.

Medbrakt hund
Gry Handberg var leder for arrangementskomiteen, med på laget hadde hun 7 dyktige soppekspertes fra Norge. – Det er litt tøyt men vi har funnet en del sopp og mange forskjellige arter. Valget falt på Brennabu fordi her er det et godt soppområde, forteller Handberg. De har mange ganger vært i Sør-Europa og ønsket nå å invitere sør-europeerne til Norge. De kom

fra Spania, Frankrike og Italia, i tillegg hadde en franskmann med seg sin egen truffelhund. Hunden snuste seg frem og markerte hvor de kunne grave etter trøfler.

Nye arter
– Vi har funnet arter som er de første i sitt slag i Norge, sier Tor Erik Brandrud. Han viser stolt frem sine funn. Alt de finner blir nøye dokumentert, fotografert og registrert i artsdatabasen. Hver kveld var det presentasjon av dagens funn i läven på Brennabu, med PowerPoint og mange bilder. Bak et mikroskop sitter Eddi Johannessen fra Oslo. – Dette er

en morsom og interessant hobby, noen ganger er det mer enn en hobby, sier han. Han har vært flere ganger i Valdres og funnet mange nye sopparter. – Det vi gjør er nyttig. Fugler, dyr og blomster er vel dokumentert, men til nå er det gjort lite med sopparter. I Norge er det 3-4 eksperter som jobber med dette på heltid, men de sitter mest bak en skrivepult. Derfor er det bra at amatører som oss gjør denne jobben, og så får vi vært mye ute i frisk luft, fortsetter Johannessen.

Det har vært en markant økning i medlemsmassen til Norges sopp- og nyttevekstforbund. I

2016 var det en økning på rundt 30%. Deltakerne er fornøyde med at pressen også er blitt mer interesserte i temaet. På Brennabu var også NRK for å lage en episode av «Ut i naturen».

Sosialt
– I tillegg til å lete etter nye sopparter tar vi med deltakerne på sightseeing. Vi skal til Eldabugarden, båtut på Bygdlin og besøke flere andre plasser i Vang, Vestre Slidre og Øystre Slidre. Det blir selvfølgelig tid til å plukke sopp også på disse tuene, avslutter Gry Handberg.

God koktesans: Trøffelhunden var med fra Frankrike.

Sopp: Tanaquil Enzenberger og Bente Brenna viser fram sopp som de har funnet.

Fra oppslag om CEMM-treffet i Avisa Valdres